

SMRTNA OZLJEDA RADNIKA PRILIKOM LIČENJA U TRANSFORMATORSKOJ STANICI

U siječnju 2006. godine, za vrijeme obavljanja pripremnih poslova za ličenje u transformatorskoj stanici, poginuo je radnik J. Š. Analiza ovog događaja temelji se na nalazima nadležnog inspektora rada za zaštitu na radu Državnog inspektorata u Područnoj jedinici Split koji je obavio očevid na mjestu događaja, inspekcijske nadzore te poduzeo propisane mjere.

Ujedno nam je namjera upozoriti na povećani broj ozljeda s teškim posljedicama koje se događaju prilikom radova na održavanju i rekonstrukcijama elektroenergetskih građevina za distribuciju električne energije. Te se ozljede najčešće događaju u okolnostima kada ličioc, zidari i drugi radnici izvođača ili kooperanata obavljaju poslove u blizini električnih vodiča, a da naručitelj radova - lokalni distributer električne energije nije osigurao stalni stručni nadzor ovlaštene osobe koja je osposobljena u području zaštite na radu za radove u elektroenergetskim građevinama.

OPIS DOGAĐAJA

Poslodavac ZA d.o.o. za završne građevinske radove ugovorio je izvođenje radova ličenja u transformatorskoj stanici TS 35/10 kV lokalnog distributera električne energije ED. Uz ostalo, trebalo je obojiti bakrene vodiče za što je

poslodavac rasporedio radnika J. Š. Neposredno prije nesretnog događaja poslodavac je pribavio potreban materijal za radove, voditelj radova naručitelja ED dao je usmene upute o mjestu gdje je dopušten rad i radovima koje treba obaviti i otišao obavljati poslove na drugoj lokaciji. Radnik J. Š. ostao je sam u prostoru transformatorske stanice pripremajući se za ličenje, a kada se voditelj radova sa suradnicima vratio, nakon približno dva sata, u prostoru transformatorske stanice zatekli su ga mrtvog kako leži ispred otvorenog ormara sekcije i otvorenu visokonaponsku ćeliju. Prema stanju na mjestu događaja inspektor je zaključio da je J. Š. obavljao tek pripremu za ličenje vodiča kada je rukom došao u blizinu visokog napona električne struje, od čega je na mjestu poginuo.

Od nedostataka koje je utvrdio inspektor rada, navodimo samo najvažnije koji su izravno uzrokovali smrt radnika:

- U sekciji u kojoj je trebalo obaviti radove nije bilo osigurano mjesto rada na način da su provedena pravila sigurnosti za rad u beznaponskom stanju. Rastavljač napona nije bio isklopljen ni spriječeno njegovo uključivanje dok traju radovi, nije provjereno beznaponsko stanje, a nisu provedene ni druge propisane mjere, odnosno uzemljenje i kratko spajanje i ograđivanje mjesta rada od dijelova pod naponom.

- Rad u elektroenergetskom objektu obavljao se bez nadzora ovlaštene stručne osobe.
- Obavljali su se radovi na električnom postrojenju bez propisane dokumentacije za rad, odnosno naloga za rad, zahtjeva za isključenje napona i dopusnice za rad ili dopusnice za isključenje i rad, kao i druge dokumentacije.
- Poslodavac ZA dopustio je, čak naredio, samostalan rad J. Š., a da ga nije osposobio za rad na siguran način za obavljanje poslova ličenja električnih postrojenja.
- Odgovorna osoba poslodavca ED propustila je osigurati da se radovi ličenja visokonaponskih vodiča obavljaju uz stalni nadzor ovlaštene stručne osobe kako je propisano odredbama čl. 15. Pravilnika. Tim propustom odgovorna osoba je onemogućila djelovanje zaštitnih mjera kojima je cilj spriječiti obavljanje poslova na opasan način.
- Voditelj radova ED osobno je uveo u rad J. Š. i pri tom dopustio izvođenje radova bez propisane dokumentacije za rad koja osigurava provedbu sigurnosnih mjera za rad u beznaponskom stanju, a kako je propisano odredbama čl. 56. Pravilnika.

POVREDA PROPISA

Odgovorna osoba poslodavca ZA, odgovorna osoba poslodavca ED i voditelj radova ED počinili su teško kazneno djelo protiv opće sigurnosti opisano u odredbama čl. 265., st. 3. (u svezi sa st. 2. istog članka) i čl. 271., st. 4. Kaznenog zakona (N.N., br. 110/97., 27/98., 129/00., 51/01., 111/03., 105/04. i 84/05.), i to:

- Odgovorna osoba poslodavca ZA propustila je osigurati da se radovi ličenja visokonaponskih vodiča obavljaju u beznaponskom stanju, primjenom pet pravila sigurnosti, kako je propisano odredbama čl. 29. Pravilnika o zaštiti na radu pri korištenju električne energije (N.N., br. 9/87.; dalje u tekstu: Pravilnik). Uz to je naredila samostalno obavljanje poslova ličenja u elektroenergetskom postrojenju radniku J. Š., a da ga prethodno nije na propisani način osposobila za rad na siguran način na tim poslovima, tako da stradali radnik nije bio svjestan opasnosti kojoj je izložen.

Skup svih nezakonitih postupanja navedenih osoba uzrokovao je visoki rizik za život i zdravlje J. Š., te isključivanje bilo kakve mogućnosti sprečavanja štetnog događaja, pružanja prve pomoći nakon štetnog događaja kao i hitne medicinske pomoći.

PODUZETE INSPEKCIJSKE MJERE

Tijekom očevida inspektor je, temeljem ovlasti iz odredbi čl. 59. Zakona o Državnom inspektoratu (N.N., br. 76/99., 96/03., 151/03., 160/04., 174/04., 33/05. i 48/05.), donio rješenje kojim je zabranio poslodavcu ZA nastavak radova na ličenju u prostoru transformatorske stanice dok se na propisani način ne osigura obavljanje radova u beznaponskom stanju.

Podnesena je kaznena prijava Državnom odvjetništvu zbog utemeljene sumnje u ovdje opisana kaznena djela. Poduzete su i druge inspeksijske mjere za više utvrđenih propusta koje smo u ovom tekstu zanemarili.

*Nenad Puljić, dipl. ing.
Državni inspektorat
Odjel zaštite na radu, Zagreb*